

A klímaváltozás hatása az onkológiai gyakorlatban

BEVEZETŐ

Eckhardt Sándor

az MTA rendes tagja, professor emeritus, Semmelweis Egyetem
eckhardt@oncol.hu

Összefoglalás

Az MTA Környezet és Egészség Bizottsága 2009. december 10-én konferenciát rendezett. E tudományos ülésen elhangzott előadásokon az előadók ismertették a máj-, a gyermekgyógyászati-, a bőr-, a fej-nyaki és a hólyagdaganatok azon csoportjainak okát és ellátási helyzetét, amelyekre a klímaváltozás és a következményes migráció hatást gyakorol.

Az International Panel on Climate Change (IPCC) 2009-ben közzétette IV. jelentését. E jelentésben többek között vezető szerepet játszik a klímaváltozás környezet-egészségügyre gyakorolt hatása. Hazánkban erről az összefüggésről kitűnő összefoglalást olvashattunk Páldy Anna és Berencsi György tollából (Páldy – Berencsi, 2009).

Mi a probléma onkológiai vonatkozásait kívántuk részletesebben megtárgyalni. Ennek érdekében az MTA Környezet és Egészség Bizottsága 2009 decemberében *A klímaváltozás hatása az onkológiai gyakorlatban* címmel tudományos ülést tartott. A legfontosabb problémákat igyekeztünk elemezni kiváló

szakemberek segítségével. A konferencia megállapításait szeretnénk a tudományos nyilvánosság elé tárni – annál is inkább, mert hazánk az utóbbi évtizedben közvetlenül és közvetve is a migráció terévé vált, ami nemcsak a fertőző betegségek új, széles skáláját eredményezte, hanem feltételezhetően egyes daganatos betegségek megszorodásához is vezetett. E kórképek pedig esetleg új tünetekkel is jelentkezhetnek (Boyle – Levin, 2008).

A klímaváltozás az emberi egészséget több irányban befolyásolhatja:

- gyakoribbá válik a hőség, és aszály alakulhat ki;
- következményként tűzvész pusztíthat;
- a csapadéeloszlás extrém értékek között változhat, és óriási szélviharok kísérhetik;
- árvizek léphetnek fel, amelyek földcsuszamlásokat eredményezhetnek.

E természeti csapások a népességet lakóhelye elhagyására kényszeríthetik, fokozva ezzel a migrációs szándékot. Nemcsak a klímaváltozás, hanem egyéb tényezők is szükségessé teszik a fokozott onkológiai aktivitást. Ezek közül kiemelhetők a következő tényezők:

- A hazai felsőoktatás intézményei egyre több, a klímaváltozás által sújtott országból (afrikai, dél-ázsiai államok, India stb.) származó diákot vonzanak.
- Elterjedőben van az ún. *keleti étkezési kultúra*, amelynek nélkülözhetetlen velejárója az élelmiszerek és a kiszolgáló személyzet folyamatos és szabad áramlása (Kína, Vietnam, Indonézia, India, Maghreb-országok stb.) (Illés, 2009).
- A globális turizmus egyre nagyobb méreteket ölt.
- A személyi kiküldetések száma megnőtt (közös tudományos kutatások, művészeti csoportok tartós tevékenysége stb.).

A felsorolt kategóriák daganatos betegségeinek profilja is tágabb ismeretanyagot követel meg minden onkológustól. Ennek érdekében azokat a daganatos lokalizációkat tűztük napirendre, amelyek leginkább rászorulnak diagnosztikus áttekintésre és terápiás bővítésre.

Dank Magdolna a májdaganatok problematikáját elemezte. A májrák gyakorisága a migrációban részt vevő országokban rendkívül magas. Ennek oka a hiányos vagy toxikus táplálkozás, és az idült hepatitis → cirrhosis → karcinoma kórfolyamat. **Schuler Dezső** és **Garami Miklós** a gyermekgyógyászati vonatkozásokat foglalta össze. Egyes klímaváltozástól érintett országokban a fehérvérűség és a nyirokcsomó-daganatok bizonyos speciális formái gyakrabban fordulnak elő. A gyermekonkológia azonban úrrá lett a legtöbb rosszindulatú daganaton. Az előadók 80%-ot meghaladó gyógyulásról számoltak be saját

és nemzetközi centralizált gyógyító központjaik statisztikája alapján. **Liszky Gabriella** a bőr daganatainak modern kezelési módszereit foglalta össze. Nyilvánvaló, hogy az UV-sugárzás fokozódása és a bőr malignomáinak megszorodása között összefüggés van. Az onkodermatológia tehát kiemelt figyelmet érdemel. **Kásler Miklós** írása a fej-nyaki daganatok előfordulásának bemutatására, különös tekintettel a szájüregi daganatok okainak nyomonkövetésére és korszerű ellátására vállalkozott. Előadásában helyet kapott a papilloma vírus oki szerepe, a genetikai összefüggések, a Délkelet-Ázsiára/Indiára jellemző bételdiófogyasztás, illetve az EB-vírus által okozott garatrák. **Romics Imre** záró előadásában a hólyagrák és a bilharziosis közötti összefüggést ismertette, és beszámolt a hólyagrák korszerű klinikai ellátásáról. A Nílust övező államok veszélyeztetetteknek tekinthetők, mivel a vízben élő bilharzia a hólyag falában megtelepedve elindíthatja a rákosodás folyamatát.

A konferencia tervezésében szerepet vállalók (Petrányi Győző, Poór Gyula, Eckhardt Sándor) most annak reményében bocsátják útjára a rendezvény fontos megállapításait, hogy azok értő és cselekvő olvasói szándékkal fognak találkozni. Hiszik, hogy az orvosi oktatásban és ezen belül az onkológiai szakképzésben a következő években kedvező változás következik be. Az ismeretanyag bővülése valamennyiünknek jól felfogott érdeke.

Kulcsszavak: *klímaváltozás, migráció, onkológiai oktatás*

IRODALOM

- Páldy Anna – Berencsi György (2009): A klímaváltozás és ennek környezet-egészségügyi hatása. *Népegészségügy*. 87, 322–338.
- Boyle, Peter – Levin, Bernard (2008): *World Cancer Report 2008*. 1–508. WHO International Agency for

- Research on Cancer <http://www.iarc.fr/en/publications/pdfs-online/wcr/2008/index.php>
- Illés Sándor (2009): *Magyarország vonzásában. A KSH NKI kutatási jelentései* 85. Statisztikai tájékoztató. 97–98. http://www.demografia.hu/letoltes/kiadvanyok/Kutjelek/Kutjel85_nyomdaba_vegleges.pdf